

KNJIŽEVNA PRODUKCIJA 2013.

TOP 15 SRPSKIH KNJIŽEVNIH IZDANJA:

1. VELIKI RAT, roman, Aleksandar Gatalica, VULKAN

Veliki rat je epski velik, a savremen roman o najvećem istorijskom preokretu na početku dvadesetog veka. Nije to samo portret izvanredno mnogo ljudskih sudbina, već ubedljiva slika sloma velike nade u srećnu budućnost čovečanstva. Usred tog potresnog događaja nižu se neodoljive epizode o nečemu što je i stvarno i neverovatno, i izmišljeno i proživljeno, trijumfuju ljudska osećanja i senka pobeđe ostavlja svoj trag. Prateći sudbine preko sedamdeset junaka, na svim zaraćenim stranama, Gatalica je oblikovao pobednike i poražene, generale i operске pevače, vojnike i špijune, male, obične ljude uspevajući da obuhvati čitavu epohu. Ima u ovoj knjizi nesvakidašnje ambicije, tužnih i veselih sudbina, primera neviđenog, ali i sasvim uzaludnog heroizma.

Nagrade: *Ninova* za 2012., *Meša Selimović* za 2012., nagrada *Narodne biblioteke Srbije za najčitaniju* knjigu u 2013. godini.

2. TAI, roman, Goran Gocić, GEOPOETIKA

Knjiga koju određuje njen topos: Tajland. Ljubav i Tajland. Žena, putenost, demistifikacija glavnog junaka. Analiza Dalekog istoka u odnosu na (Daleki) zapad. Da nije roman, ovo bi bila *studija o izvodljivosti* na temu kako bi jedan samosvestan muškarac mogao ili pre – želeo da (hrišćanski) *zaštiti* jednu ženu. Ta naizgled krhka žena samim svojim *pasivnim* postojanjem, prisustvom, (budističkim) odbijanjem u prihvatanju, doprineće samourušavanju ovog s početka knjige prividno mačo muškarca, koji će se u zapanjujuće poštenoj samoanalizi pretvoriti u jedno ranjivo biće. *Tai* je lekcija samoljubivom Zapadnjaku o tome kako da izleči svoj oholi ego podatnošću Istočnjaka.

Nagrade: *Milos Crnjanski* za 2011-2013 i *Meša Selimović* za 2013. Našao se među 3 najbolje po oceni kritike za *nagradu Meša Selimović* za 2013. godinu.

3. MI, IZBRISANI, roman, Slobodan Vladošić, LAGUNA

Sedeći za šankom restorana *Delfin*, u virtuelnom svetu programa Metropolis, M. P. upoznaje devojkę pod imenom Ketı Peri. Zabrinuta, ona mu spominje izvesnog Anđela Frojnda koji joj je prišao na nekoj žurci sa rečima da će joj ubiti dečka... Iste večeri, u realnom svetu, M. P. slučajno nailazi na misterioznu *Fejsbuk* stranicu sa pričom o devojci koja je naga izbačena na sneg iz audija u pokretu. Iako nije siguran da je priča istinita i da devojkę zaista postoji, M. P. odlučuje da je potraži, vođen nejasnim razlozima koje ni sam sebi ne može da objasni. *Mi*,

izbrisani donosi jedinstvenu atmosferu sajber-mistike i američkog film noira, iza koje se naslućuju obrisi postoktobarske Srbije i epohe u kojoj ljude više neće ubijati, već brisati.

Nagrada *Meša Selimović* za 2013. Našao se u najužem izboru za Ninovu nagradu za 2013. godinu.

4. U TRI KOD KANDINSKOG, knjiga priča, Jelena Lengold, ARHIPELAG

Priče u knjizi *U tri kod Kandinskog* uzbudljivo i zanosno pripovedaju o svakodnevicu, ljubavi i strasti, pri čemu je ljubav i prosvetljujuća sila života i sila zbog koje se pati i strada. Govoreći o ljubavi, intimi i razumevanju, o trenucima u kojima se čovekov život odjednom nađe pred neočekivanim uvidima i otkrićima, o sredovečnom iskustvu života i odrastanju, o potrebi za drugim i o izazovima emotivnog života, nove priče Jelene Lengold otkrivaju slojeve svakodnevice sačinjene od uzbudljivih iskušenja i nesvakidašnjih događaja i preokreta.

Knjiga je među 10 najboljih po oceni kritike za *nagradu Meša Selimović* za 2013. godinu.

5. MALI MI JE OVAJ GROB, drama, Biljana Srbljanović, SAMIZDAT B92

Gavrilo Princip je čovek koji oseća strahovitu potrebu pravednika da učini nešto za oslobođenje od okupatora, za ujedinjenje Južnih Slovena; pri tom, u svom obrazovanju, u kulturnom modelu na kome je rastao, osim baš takvog atentata, nije mogao da pronađe drugačije političko sredstvo. U tome je, po mom mišljenju, sadržan tragični paradoks Mlade Bosne: ljudi sa emancipatorskim težnjama, hrabri, odvažni, pametni i pre svega veoma mladi, jedino za čim mogu da posegnu u toj strahovitoj unutarnjoj potrebi za revolucionarnom borbom jeste ono što poznaju iz lokalne mitologije – za tiranoubistvom kao povodom buduće revolucije. Zato je čitava stvar toliko i komplikovana i zato generacije na prostorima Bosne i Hercegovine i Srbije Gavrila Principa na smenu obožavaju i mrze. A Gavrilo je i Srbin; i nije i jeste ubica; i žrtva je; i nije ni terorista ni heroj. Umesto svega, Princip je hrabri, mladi, ludi dečak koji je verovao da čini dobro...

6. PISAC NE STANUJE OVDE, esej, Aleksandar Gatalica, KOV

Aktuelan bez premca, Gatalica je napisao dramatičnu knjigu o piscu kao beskućniku, počinocu greha, ukletom biću, dvojništvu samom, mistifikatoru, hodočasniku i velikom šetaču. Autor utvrđuje mesto prožimanja umetnosti u kome apsurdno ali delotvorno književnost, knjiga i pisac nemaju stalno mesto. Što one sa velikim literarnim zamahom podstiče na pronalaženje novih toponima, a one druge bez dovoljno znanja i strasti ostavlja da tavore pod patinom jednog imena.

Nagrada *Dejan Medaković* za *dugo pamćenje* za 2013. godinu.

7. KAMENA ČTENIJA, knjiga poezije, Ivan Negrišorac, ORFEUS

Iščitavajući i pišući refleksije na teološke teme, promišljajući o vezi Boga i Čoveka, o večnosti, vrlini, grehu i nepotkupljivosti, Ivan Negrišorac dostigao je one nebeske visine, onaj stepen duhovnosti i kontemplativnosti svojstven samo vrhunskim pesnicima, a pripadnost izabranima kojima se na poetskom polju otvaraju rajske dveri potvrdio je najnovijim lirskim zapisima. (*Dragana Beleslijin*)

Nagrada *Meša Selimović* za 2013. godinu.

8. KAVEZI, zbirka pesama u prozi, Zvonko Karanović, LOM

Centralna tema je potraga za identitetom i *duhovnim dvojnikom*. Zbirka je namenjena svima koji vole da tumače i povezuju simbole i putokaze, da nalaze skrivena mesta i značenja u tekstu. Ova zbirka pesama u prozi tako je koncipirana da može uslovno da se tretira i kao labavo povezani roman, čak i kao kratak psihodelični film.

Nagrada *Biljana Jovanović* za 2013. Knjiga se našla među 7 najboljih po oceni kritike za *nagradu Meša Selimović* za 2013. godinu.

9. ARKADIJA, roman, Mileta Prodanović, ARHIPELAG

Uzbudljiv tranzicijski roman o ključnim izazovima našeg vremena u kome se pojavljuju ruski i domaći tajkuni, visoka politika i krupni kriminal, stvarnost koja prevazilazi fantastiku, korupcija kao drugo lice tranzicije. Roman je nepotkupljiva i bespoštedna slika naših dana u čudesnim i uznemirujuće stvarnim zemljama Prevalitani, Tribaliji i Rusiji. Od fantazmagorije do političke satire, od ironije do groteske, od ubrzane potrošnje savremenosti do falsifikata istorije, od slike obaveštajnih službi do predstave tranzicijske obesti, od snažne društvene kritike do katarzičnog humora.

Roman je bio u najužoj konkurenciji za *Ninovu* nagradu (2. mesto) i među 10 najboljih po oceni kritike za *nagradu Meša Selimović* za 2013. godinu.

10. TRPEZA BEZ GLAVNOG JELA, knjiga priča, Mirjana Pavlović, ARHIPELAG

Knjiga donosi priče o savremenosti, tranziciji, iskustvu trećeg doba, a najviše o ljubavi i o tome kako ljubav otkriti i sačuvati u našem životu. Autorka sugestivno pripoveda o vidljivim i nevidljivim fenomenima svakodnevice, o velikim i malim potresima koji se javljaju u privatnosti i intimi, o iskušavajućim susretima sa stvarnim svetom politike i društva, medijskih manipulacija i agresivne reklame. Priče iz knjige otkrivaju kako je naša svakodnevica prepunjena svim zamislivim sadržajima, ali ostaje trpeza bez glavnog jela – bez ljubavi i njenih iskupljujućih čuda.

Andrićeva nagrada za 2013. godinu.

11. STO DANA KIŠE, roman, Miloš Latinović, VULKAN (*Vitalova* nagrada za 2013. godinu)

12. HODANJE PO OBLACIMA, knjiga priča, Mihajlo Pantić, ARHIPELAG (među 5 najboljih po oceni kritike za *nagradu Meša Selimović* za 2013. godinu.)

13. SVA TESLINA DECA, roman, Goran Skrobonja, LAGUNA (uži izbor za *Ninovu* nagradu za 2013. godinu)

14. TREBALO BI TO DA PROČITAŠ, knjiga poezije, Slobodan Zubanović, ARHIPELAG (među 5 najboljih po oceni kritike za *nagradu Meša Selimović* za 2013. godinu)

15. TALASI BEOGRADSKOG MORA, roman, Dragan Jovanović Danilov, VULKAN, (nagrada Laza Kostić za 2013. godinu)

TOP 5 STRANIH KNJIGA OGJAVLJENIH U 2013. GODINI U SRBIJI

Među stranim izdanjima koja su objavljena i prevedena u 2013. godini nalaze se vodeći pisci današnjice. Prve tri pozicije zauzimaju **Haled Hoseini, Haruki Murakami i Den Braun.**

1. A PLANINE ODJEKNUŠE, roman, Haled Hoseini, LAGUNA

Avganistan, 1952. godine. Abdulah i njegova sestra Pari žive sa ocem i maćehom u zabačenom selu. Otac je u večitoj potrazi za poslom a porodica se bori sa siromaštvom i ledenim zimama. Abdulahu je Pari divna i dobra poput vile po kojoj je dobila ime, ona je čitav njegov svet. On je njen zaštitnik, više kao otac nego kao brat, spreman da za nju učini sve, čak i da menja svoje jedine cipele za lepo novo pero u njenoj zbirci. Svake noći oni spavaju jedno pored drugog u kaputima, čvrsto zagrljeni. Jednog dana zaputiće se sa ocem preko pustinje u Kabul. Pari i Abdulah ne slute da će im ono što ih tamo čeka razoriti život – jer ponekad ljudi kažu kako prst mora da se odseče da bi se sačuvala ruka.

2. BEZBOJNI CUKURU TAZAKI I NJEGOVE GODINE HODOČAŠĆA, roman, Haruki Murakami, GEPOETIKA

Cukuru Tazaki je kao tinejdžer voleo da sedi na železničkim stanicama i gleda vozove kako prolaze. Imao je četvoro najboljih prijatelja – dvojica momaka zvali su se Crveni i Plavi, a dve devojke Crna i Bela. Jedino Tazakijevo prezime nije u sebi sadržavalo boju i on se zbog toga uvek osećao izdvojenim, kao neko *bez ijedne karakteristične osobine ili individualne osobenosti*. Ipak, njegovo prezime značilo je onaj koji nešto pravi, gradi... Iznenada, jednog leta, četvoro prijatelja odlučuje da prekine svaki kontakt s njim i da ga odbaci iz svoje grupe. Ovo bolno, traumatično iskustvo godinama ga je držalo na granici smrti. Danas, šesnaest godina kasnije, ovaj konstruktor železničkih stanica kreće u potragu za odgovorima, kako bi mogao da nastavi dalje. U ovom romanu postoji i rečenica koja se kao kakav moto ponavlja iz poglavlja u poglavlje: *Kutiju sećanja možeš da zatvoriš, ali ne možeš da prikriješ istoriju*. Rečenica tako jednostavno opominjuća za sve pojedince i čitave narode koji ne mogu odgovorno da ponesu teret prošlosti.

3. INFERNO, roman, Den Braun, SOLARIS

Dante je inspirisao rađanje još jednog umetničkog dela! Ali umetničkog dela koje seje smrt! Da li Inferno za čovečanstvo znači Pakao, Čistilište ili Spasenje? Robert Langdon se budi u bolničkom krevetu, pod sedativima i potpuno dezorijentisan... Nesvestan trenutka kada je stigao u Firencu, saznaje da je pogođen u glavu i da ga je od smrti spaslo samo čudo... Sijena Bruks, veoma inteligentna i zgodna mlada doktorka, čini sve kako bi profesoru simbologije pomogla da izmakne iz kandži Konzorcijuma - moćne organizacije koja ga besomučno goni kroz tri evropska grada... Nekoliko suprotstavljenih strana utrkuje se oko jedne jedine informacije! Gde je skriveno misteriozno i smrtonosno remek-delo što preti čovečanstvu, koje je samo jedan čovek u stanju da nađe? Profesor istorije, umetnosti i simbologije vešto tumači i najzagonetnije tragove koje za sobom ostavlja imućni genije genetskog inženjeringa... Den Braun nas ponovo vodi na putovanje kroz mračne predele ljudskog uma, gde se rađaju grandiozne i opasne ideje...

Roman je dobio nagradu *Zlatni hit liber* za najčitaniju knjigu u Srbiji 2013. godine

4. NIVOI ŽIVOTA, autobiografski roman, Džulijan Barns, GEOPOETIKA

Pustolovnog pukovnika-boema, čuvenu francusku glumicu i legendarnog fotografa, poznatijeg pod pseudonimom Nadar, veže neobičan hobi – letenje balonom. Same faktografske činjenice i urbani mitovi nude pregršt materijala za uzbudljivu priču o ljubavnim spletkama i dogodovštinama ovih živopisnih likova. Iakonam ne uskraćuje da se upravo time naslađujemo, Barns, svojstveno svojoj poetici, ove junake zapravo koristi da bi ispleo složeniju priču – onu o načinima na koje se čovek dá vinuti u nebesa, a onda se s njih tropoštati. Surovim potezom iz romantičnog i razigranog devetnaestog veka spuštamo se u nepregledne dubine piščevog ličnog očajanja, gde nas on detaljno sprovodi kroz godine koje su usledile nakon smrti njegove supruge, Pat Kavane. Spajajući istorijsko i intimno, zamišljeno i doživljeno, povest aerofotografije i povest sopstvenog sećanja, knjiga *Nivoi života* je, suštinski, roman o ljubavi.

5. NEVEROVATNO HODOČAŠĆE HAROLDA FRAJA, roman, Rejčel Džojls, ČAROBNA KNJIGA

Upoznajte Harolda Fraja, penzionera koji sa ženom Morin živi u engleskom seocetu. Svaki njegov dan isti je kao prethodni. Više ni Morin ne može da ga gleda, a da se ne strese i zbog načina na koji maže tost. Jednog dana, stiže mu pismo od poznanice koju nije video više od dvadeset godina: saopštava mu da je smrtno bolesna i da je to njeno oproštajno pismo. Na putu do pošte, Harold shvata da ne može da joj pošalje pismo, već da mora lično da joj ga preda. I tako, bez odgovarajuće obuće, mape, telefona, bez ičega, Harold Fraj se otiskuje na hodočašće dugo hiljadu kilometara, sa ciljem da stigne u bolnicu u kojoj leži Kvini. Ovo je roman koji će nas nasmejati, rastužiti i nadahnuti, knjiga koja će nam vratiti živost i otvoriti naša srca. Roman je priča koja nas podseća da je od postavljenog cilja važnije sve ono što na putu ka njemu osetimo, proživimo i spoznamo.

NAJBOLJE KNJIGE IZ REGIONA

CRNA GORA:

1. **KARNERA, roman, Milorad Popović** (nagrada Meša Selimović na govornom prostoru BiH, Hrvatske, Srbije i Crne Gore, najuži izbor za nagradu Jutarnjega lista)
2. **ODLAGANJE PAREZIJA, roman, Andreja Nikolaidisa** (najuži izbor za nagradu Meša Selimović za 2013.)
3. **MALA ENCIKLOPEDIJA LUDILA, zbirka priča, Andrej Nikolaidis**
4. **USPAVANKA ZA VUKA NIČIJEJ, roman, Ksenija Popović**

HRVATSKA:

1. **BELLADONNA, roman, Daša Drndić** (nagrada *Kiklop* za 2013., najuži izbor za nagradu Meša Selimović za 2013.)
2. **NAHRANI ME, zbirka priča, Roman Simić Bodrožić** (nagrada *Kiklop* za 2013.)
3. **PLANET FRIEDMAN, roman, Josipa Mlakića** (najuži izbor za nagradu Meša Selimović za 2013.)
4. **BOŽANSKA DJEČICA, roman, Tatjana Gromača** (nagrada *Jutarnjega lista za proznu knjigu godine*)

5. **KINO TOM - Antonio G. Lauer ili Tomislav Gotovac između Zagreba i Beograda, knjiga, Slobodan Šijan** (nagrada *Jutarnjega lista za najbolju publicističku knjigu – monografiju*)

BOSNA I HERCEGOVINA:

1. **KNJIGA O UNI, roman, Faruk Šehić** (Evropska nagrada za književnost za 2013. godinu)
2. **INKAPITULACIJA TIJELA, roman, Nedžad Ibrahimović**
3. **ZABILJEŽENO, esej, Nikola Vukolić** (Nagrada za najbolju knjigu udruženja književnika Republike Srpske u 2013. godini)

MAKEDONIJA: **REZERVNI ŽIVOT, roman, Lidija Dimkowska** (Evropska nagrada za književnost za 2013. godinu)

ALBANIJA: **KRROKAMAT, roman, Drenusha Zajmi** (Nacionalna nagrada za najbolje prozno delo u 2013. godini)

BUGARSKA: **THE PALAVEEVI SISTERS, roman, Alek Popov** (*Helicon* nagrada za najbolje prozno delo u 2013. godini)

TURSKA: **SILENT HOUSE, roman, Orhan Pamuk** (*najuži izbor za Azijsku književnu nagradu za 2013. godinu*)

KIPAR: **THE DIARY OF AN INFIDELITY, roman, Emilios Solomou** (Evropska nagrada za književnost za 2013. godinu)

Pripremio: **MARKO RADOJIČIĆ**

Copyright © by Poezin & Balkanski književni glasnik – BKG, 2014.
CIP – Katalogizacija u publikaciji, Narodna biblioteka Srbije, Beograd 82
BALKANSKI KNJIŽEVNI GLASNIK, [Elektronski izvor] / Glavni i odgovorni urednik Dušan Gojkov.
– Elektronski časopis.

Način dostupa (URL) <http://www.balkanskiknjizevni Glasnik.com/>
<http://www.balkanliteraryherald.com/>

ISSN 1452–9254 = Balkanski književni glasnik (Online)
COBISS.SR–ID 141175564

BKG Sveska 25